

*Бала
жарақаттанудың
алдын алу*

ЖАРАҚАТ – мүшелерде және тіндерде анатомиялық бүтіндіктің физиологиялық қызметтің бұзылуына душар ететін сыртқы (механикалық, термиялық, химиялық т.б.) агенттердің денеге қатты әсер етуінен және дененің жергілікті, жалпы реакциясы салдарынан пайда болатын аурулар тобы.

Жарақаттар жіктелімі

Жарақатқа әкелетін жағдайларға байланысты

- Өндірістік емес жарақаттар
 - Жол қатынасы
 - Көшеде болатын көк тайғақ
 - Тұрмыстық
 - Спорттық
 - Өндірістік
 - Ауыл-шаруашылық
 - Өнеркәсіптік
 - Әскери
 - қастандықтан

Жарақаттаушы күштің түрі бойынша

- Механикалық
- Термиялық
- Химиялық
- Операциялық
- Сәуле травмалары

Жарақаттану сипаты бойынша

- Ашық
- Жабық
 - Тесіп кірген
 - Тесіп кірмеген
- құрастырылған

Соғып алу

**Буын
сіндірлерінің
үзілуі немесе
созылуы**

**Қысылу
синдромы**

Жабық жарақаттар-
Тері мен тері қабаттарының
және кілегейлі қабықтардың
жарақаттануынсыз-ақ
болатын жарақаттанудың
барлық түрлерін айтамыз

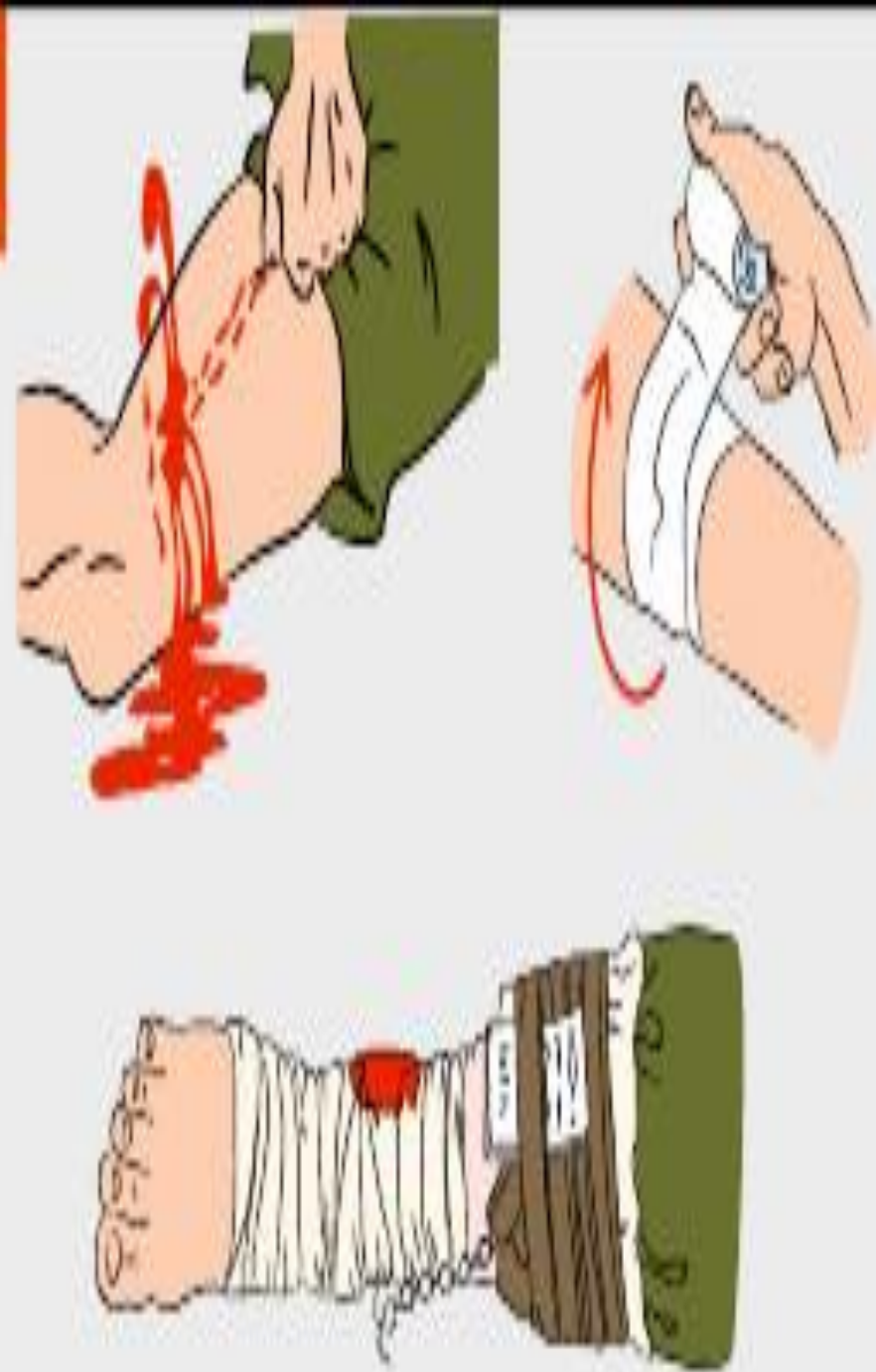
**Бұлшық еттің
үзілуі**

шайқалу

Буын шығуы

2

СЫЛЫНҒАН

ТЕСІЛГЕН

ШАБЫЛҒАН

**ТЕСІЛІП-
КЕСІЛГЕН**

Ашық жарақаттар —
бұл органдар
ұлпаларының
зақымдалуы, артынша
тері жамылғылардың
кілегейлі
қабықтардың
тұтастығы бұзылады

**АТУ
ҚҰРАЛДАРЫНАН
ПАЙДА БОЛҒАН**

ЖАНШЫЛҒАН

ЖЫРТЫЛҒАН

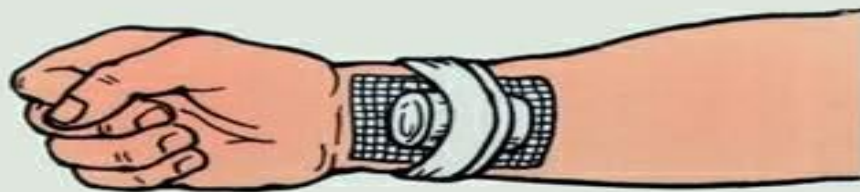
ТІСТЕЛГЕН

a

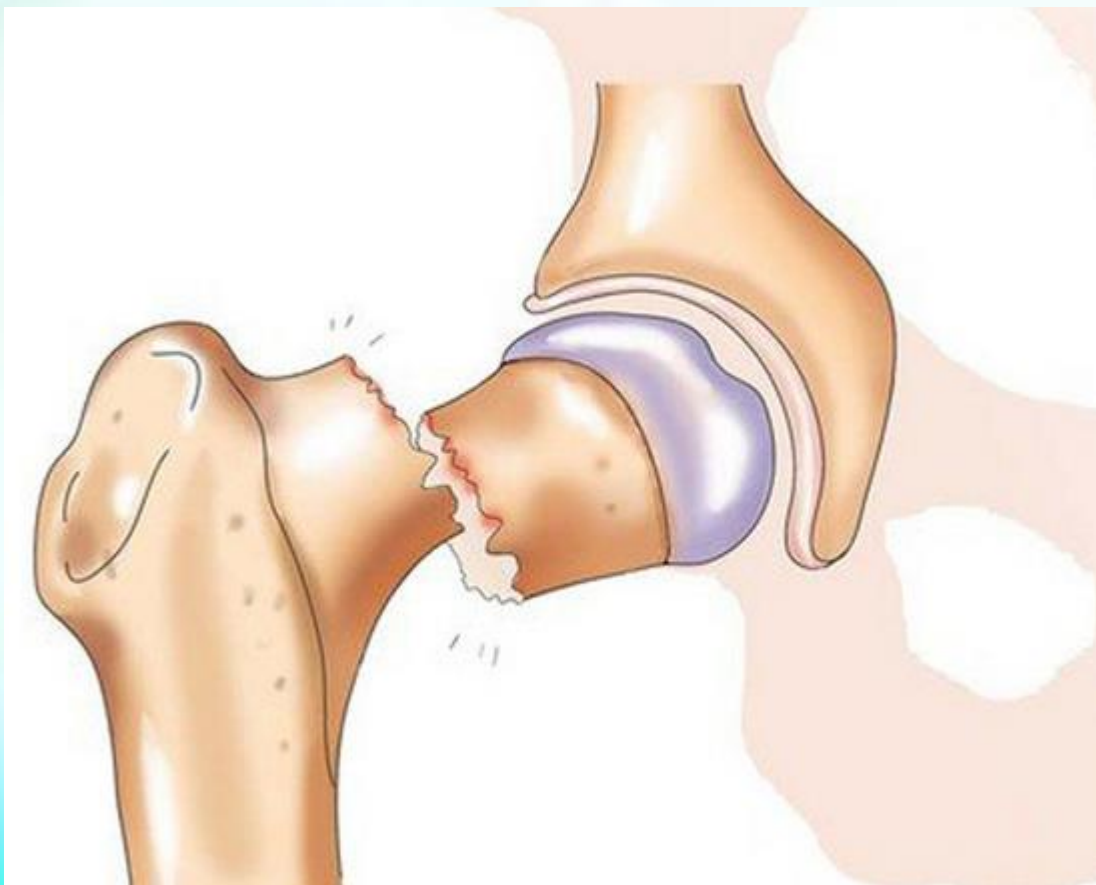
б

B

Сынықтар – сүйек бүтіндігінің бұзылуы.

Туа біткен
Сынықтар нәресте сү
йегінің құрсақ
ішінде патологиялық
процестер немесе
анасының жарақат
алуы себептерінен
болады.

Жүре пайда болатын Сынықтар себебіне
қарай патологиялық және жарақаттық
Сынық болып ажыратылады. Жарақаттық
Сынық – сау сүйектің оқыстан күшті
механизмі зақым алуы (соққыдан, құлап
калудан, тағы басқа), ал патологиялық
Сынық көбінесе
жеңіл жарақаттың асқынуы не сүйек
тінінің өзінен-өзі ауырып, өзгеріске түсуі
салдарынан (остеомиелит, ісік, тағы
басқа) болады.

1 дәрежелі күйік ыстықтың онша жоғары емес температурасының қысқа уақыттағы әсерінен болады, терінің қызаруы, шамалы ісінумен сипатталады.

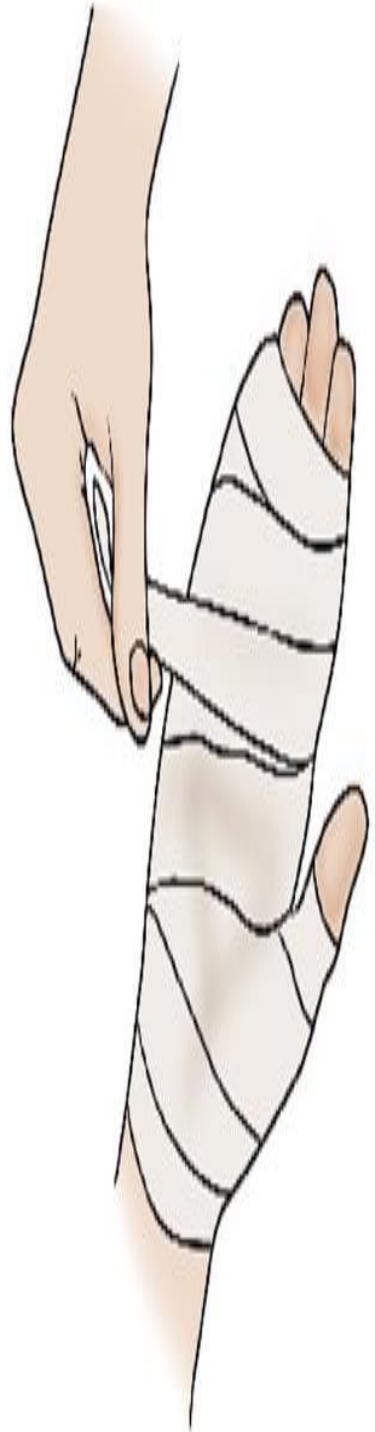
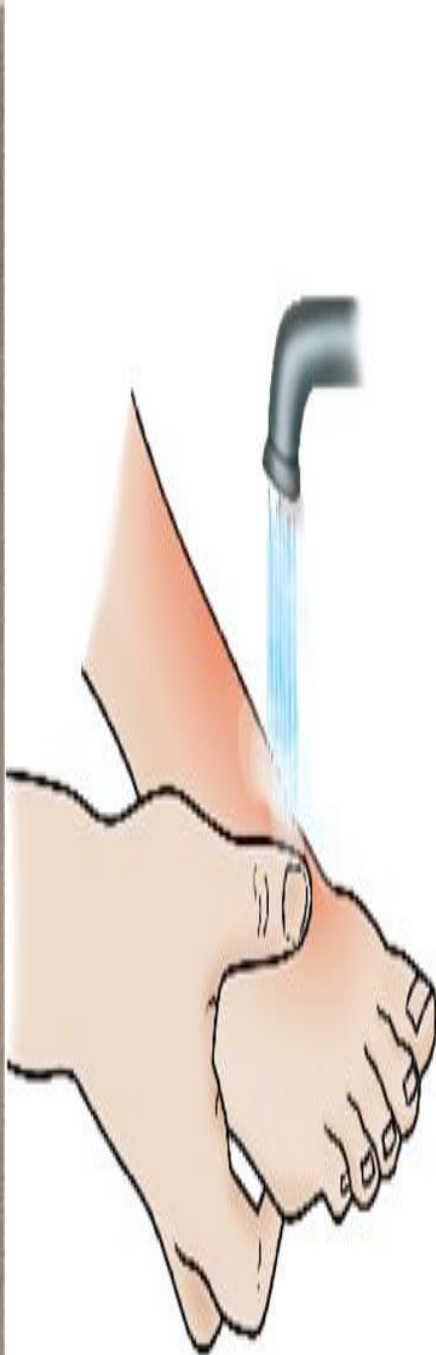
2 дәрежелі күйік тері астына цсари суға толған күлбірек және ісіну пайда болады.

Күйік деп ыстық сұйықтықтар, қышқыл-сілті, жалынның шарпуы, сәулелі ыстық, қатты ысыған заттар, электр тогы немесе электромагниттік радиацияның әсерімен теріге және одан төмен жатқан адам денесінің ұлпаларына жасалған зиянды әрекетті айтады. 50°C температураға шалдыққан теріні 5 минуттан кейін күйік шалады.

4 дәрежелі теріден басқа тереңде жатқан тіндер де (тері асты шелі бұлшық еттердің сүйектердің) күйеді.

3 дәрежелі күйік терінің үстіңгі қабатының сондай ақ өсу қабаттарының жансыздануымен сипатталады

Үсу — суықтың әсерінен денедегі тіндердің зақымдануы.
Үсу ауа райының аязды күні ғана емес, сондай-ақ температура нөлге жуық кезде де (ылғалдылық жоғары болып, күн ұзақ уақыт суытқанда) болуы мүмкін.

1-дәрежелі тері қабатының ағаруы(қантамырлардың қысылуы)және сезушілігі жоғалады,жылығаннан кейін тері көк-қызыл ісінеді ауырады.Жазылғаннан кейін суыққа шыдамсыз болады.

2-дәрежелі:қан айналымы терең жарақаттанып тері астында сары су жиналады терінің қыртысты қабығы жансызданады үсіген жер қабынуы мүмкін.Қабынусыз орта есеппен 2 аптада жазылады

3-дәрежелі:тері барлық қабаты жансызданады.Жансыздану қанды сумен толған күлбірек пайда болуымен сиппаталады.Үлкенді кішілі жара пайда болады,іріңдейді.7-10 күнде өлі тірі тін арасында сызық пайда болады.Өлң тіндер түскен соң орнына грануляция п.б тыртыққа айналады эпителизацияланады жазылуы 1-2 ай.

4-дірежелі:некроз терең жатқан тіндерді сүйектерді ісінеді,ол қарақоңыр ішіне сарысу толған күлбірек 2-аптадан кейін п.б .Үсік алған жер жаны кетіп ауру сезімі жоғалады,өз бетңімен түседі тыртық пайда болады.

1

2

3

4

Жарақаттарды тасымалдаудың бірнеше түрі бар:

Науқасты сүйеп жүргізу

Қолда алып жүру

Арқалап алып жүру

«Құлып» жәрдеміндегі екі
Адамның алып жүруі

Науқасты шалқайтып отыр-
ғызу жағдайында алып жүру

ЖАРАЛАНУДАҒЫ АЛҒАШҚЫ КӨМЕК

Жаралану кезінде алғашқы көмек көрсетудің негізгі мақсаты қан ағуды уақытша тоқтату(байлау,таңу,жгут салу) және инфекцияның алдын алу (таңғыш қоярдың алдында жараның шеттерін йод ерітіндісімен тазалау) болып есептеледі.

Жараға таңғышты қоярдың алдында дененің осы жеріндегі киімдерді немесе аяқ киімдерді шешу қажет.

Оларды тігісінен кескен жөн.

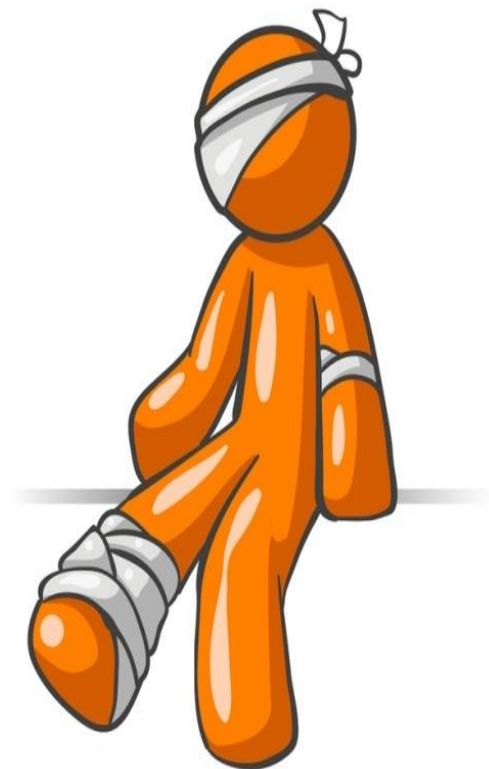
Науқаты емдеу мекемесіне алып бару керек.

Жәрдем көрсетілген немесе дұрыс жасалмаған жағдайда жара бар жерді кең ашып, шеттеріне йод жағу керек,сырттан түскен нәрселерді алып тастауы,жгутты қайталап салуы және асептикалық таңғыш қойылуы керек.Кейін науқасқа сіреспеге қарсы сарысу жіберу,оны арнаулы емдеу мекемесіне жөнелту қажет.

HAZARDOVONLINE.RU

Владимир Пономарев

